

PROGRAM

odbyć się mającej

w Krakowie w dniu 26 i 27 czerwca 1898 r.

❁ UROCZYSTOŚCI NARODOWEJ ❁

odsłonięcia pomnika

Adama Mickiewicza

oraz uroczystego uczczenia

100^{tej} rocznicy urodzin wielkiego Wieszczka.

I.

W niedzielę dnia 26 czerwca 1898 o godz. 12 w południe dokona uroczystego odsłonięcia pomnika Adama Mickiewicza J. E. Marszałek krajowy hr. Stanisław Badeni i wypowie mowę; następnie wypowiedzą mowy:

Prezydent miasta Krakowa p. Józef Friedlein;

Prezes Akademii Umiejętności hr. Stanisław Tarnowski;

Posel na Sejm krajowy pan Jakób Bojko, imieniem ludu;

Akademik pan Maciej Szukiewicz, imieniem młodzieży uniwersyteckiej.

Rozpocznie Uroczystość Kantata do słów Lucyana Rydla, na chór męski i orkiestrę dętą, utworu Tadeusza Pokorskiego, wykonana przez połączone chóry Towarzystw muzycznych i śpiewackich pod kierunkiem p. Wiktora Barabasza.

Zakończy Uroczystość »Oda do młodości«, Marsz uroczysty kompozycji Wł. Żeleńskiego, pod kier. kompozytora.

Krakowska »Harmonia« odegra na znak rozpoczęcia uroczystości Polonez jubileuszowy Adama Wrońskiego, a na znak zakończenia Uwerturę z pieśni słowiańskich.

Kierunek i porządek całej tej uroczystości oddany Głównemu Mistrzowi ceremonii Posłowi Drowi Ferdynandowi Weigłowi i Mistrzom ceremonii pp.: Rady miasta Szpakowskiemu Witalisowi, Naczelnikowi straży p. Wincentemu Eminowiczowi, Naczelnikowi p. Ludwikowi Zagórny Marynowskiemu i Obywatelowi Kupcowi Wilhelmowi Fenzowi. Ci Panowie wskażą uczestnikom miejsca dla nich przeznaczone.

II.

Wieczorem tego dnia o godz. 8 będą iluminowane Sukiennice od strony ulicy Siennej, także gmach teatralny przed zajazdem.

O godzinie 7¹/₂ w teatrze uroczysty wieczór.

III.

W poniedziałek dnia 27 czerwca 1898 o godz 6 rano odegrają dwie orkiestry pobudkę, rozpoczynając kolejno przed pomnikiem Mickiewicza na Rynku głównym. **Harmonia** grać będzie przed mieszkaniem zaproszonych gości, wokoło Rynku i po ulicach: Sławkowskiej, Basztowej, Kolejowej, Dominikańskiej, Brackiej, Gołębiej, Wiślniej, Siennej, zaś **Wieliczańska** przed pomnikiem, a następnie po ulicach: Grodzkiej, Podzamcze, Straszewskiego, przed uniwersytetem, Karmelickiej, Garbarskiej, Łobzowskiej, Podwale, Szewskiej i przez Rynek w ul. Sienną.

IV.

Nabożeństwo uroczyste o godzinie 9-tej rano w kościele N. Maryi Panny, celebrowane przez J. E. księcia biskupa krakowskiego X. Puzynę; kazanie wypowie X. prałat Dr. Pelczar.

Gościom zamiejscowym, Delegacyom, Stowarzyszeniom i Instytucyom wskaże miejsce Mistrz ceremonii p. Jan Staszczuk.

V.

Po odbytem nabożeństwie nastąpi pochód narodowy z Rynku na Wawel, dla złożenia trzech wieńców srebrnych na sarkofagu Adama Mickiewicza.

Uczestnicy pochodu zbierają się punktualnie z uderzeniem godziny 9 w ulicy Basztowej i w bliskości Rondla floryańskiego, poczem wyruszą pod przewodnictwem Mistrzów ceremonii, w następującym porządku:

1. Straż pożarna miasta Krakowa.
2. Straże ochotnicze miast Podgórze, Wieliczki, Świątnik, Krzeszowic i t. d.
3. Orkiestra krakowska.
4. Młodzież gimnazjalna w szeregach.
5. Młodzież szkół ludowych miejscowych i zamiejscowych.
6. Towarzystwo Szkoły ludowej.
7. Towarzystwo Oświaty ludowej.
8. Pensjonaty.
9. Stowarzyszenia rękodziel. chrześcijańskie.
10. Stowarzyszenia rękodziel. starozakonne.
11. Towarzystwo imienia Kościuszki.
12. Towarzystwo Weteranów z r. 1831.
13. Towarzystwo Weteranów z r. 1863.
14. Orkiestra górnicza z Wieliczki.
15. Towarzystwo »Sokół« w szeregach.
16. Deputacje gmin wiejskich.
17. Stowarzyszenia chrześcijańsko-socjalne.
18. Seminaria żeńskie i męskie.
19. Gimnazjum żeńskie.
20. Towarzystwo bratniej pomocy słuchaczy politechniki we Lwowie.
21. Szkoła rolnicza z Czernichowa.
- 22 a). Młodzież akademicka lwowska.
- 22 b). Młodzież akademicka krakowska.
23. Towarzystwo akademickie »Jagellonia« z wieńcem srebrnym.
24. Młodzież męska Szkoły Sztuk pięknych.
25. Szkoła sztuk pięknych dla kobiet.
26. Czytelnia dla kobiet.
27. Towarzystwo pań Szkoły ludowej.
28. Stowarzyszenie Nauczycielek.
29. Deputacja byłych uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytutu technicznego, którzy rozpoczęli składki na pomnik Adama Mickiewicza, z wieńcem srebrnym przez Reprezentację miasta Krakowa ofiarowanym

30. Cechy krak. z chorągwiemi i insygniami.
31. Zbór ewangelicki.
32. Zbór izraelicki.
33. Przełożństwo postępowej gminy izrael.
34. Stowarzyszenie kupców i młodzieży handlowej chrześcijańskiej.
35. Stow. Drukarzy i Litografów »Ognisko« w Krakowie.
36. Towarzystwo strzeleckie.
37. Towarzystwo górnicze.
38. Kongregacja kupiecka.
39. Reprezentacje instytucyj finansowych.
30. Towarzystwo Tatrzkańskie.
41. „ Techniczne.
42. Izba Handlowo-przemysłowa.
43. Gremium aptekarzy i t. d.
44. Towarzystwo lekarskie.
45. Kandydaci adwokacy i notaryuszów.
46. Izba adwokacka i notaryalna
47. Deputacja nauczycieli szkół wyższych ze srebrnym wieńcem.
48. Artyści dramatyczni.
49. Szkoła sztuk pięknych.
40. Konserwatorium muzyczne.
51. Klub konserwatywny.
52. Koło artystyczno-literackie krakowskie.
53. Koło artystyczno-literackie lwowskie.
54. Muzeum narodowe.
55. Redakcyje czasopism.
56. Czeska Beseda.
57. Rodacy ze Śląska, Poznańskiego i t. d.
58. Magistrat miasta Krakowa.
59. Rada miasta Podgórze i Reprezentacye miast.
60. Towarzystwo rolnicze.
61. Dyrekcyja i urzędnicy Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń.
62. Dyrekcyja i urzędnicy Kasy Oszczędności m. Krakowa.
63. Delegacye Rad powiatowych.
64. Uniwersytet Lwowski i Krakowski.
65. Rada miasta Lwowa.
66. Rada miasta Krakowa.
67. Deputacye czeskie i słowiańskie.
68. Przedstawiciele władz wojskowych i państwowych.
69. Wydział krajowy.
70. Marszałek krajowy z posłami sejmowymi.
71. Delegaci do Rady Państwa.
72. Duchowieństwo.
73. Straż pożarna.

Powrót przed pomnik dla złożenia wieńców kwiatowych i t. d.

VI.

Wieczorem dnia 27 b. m. o godzinie 8 ogólna iluminacya.

VII.

Wieczorem o godzinie 7¹/₂ w teatrze uroczyste przedstawienie.

Ulice, przez które pochód postępować będzie, zamknięte zostaną.

Kraków, dnia 25 Czerwca 1898 r.

Prezyde

Jó

Po odbytu
trzech wieńców sre
Uczestnicy
i w bliskości Rond
w następującym po

1. Straż pożar
2. Straże och
liczki,
3. Orkiestra k
4. Młodzież gi
5. Młodzież s
i zam
6. Towarzystw
7. Towarzystw
8. Pensjonaty.
9. Stowarzysze
10. Stowarzysze
11. Towarzystw
12. Towarzystw
13. Towarzystw
14. Orkiestra g
15. Towarzystw
16. Deputacye
17. Stowarzysze
18. Seminaria że

84
262

150
84
168

14
84
262

410

50
14
0

Na pamiątkę
100 letniej rocznicy urodzin nieśmiertelnego wieszca
Adama Mickiewicza.

Do młodzieży!

„Młodości! orla twych lotów potęga
„Jako piorun twoje ramię,
„Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga,
„Łam, czego rozum nie złamie!

Młodzieży polska! skarbie narodu,
Siło przyszłości naszej Ojczyzny,
Wzbij orle skrzydła i wleć wysoko
Nad samolubstwa głębie, mielizny —
Po nad to wszystko, co niskie, brudne,
Co nie tchnie życiem wielkiego ducha,
Co z serc wydziera Miłość Ojczyzny
I nie przecina ogniów łańcucha.
Wyżej! o! wyżej! „*po nad poziomy!*“
Jak oto woła wieszcz nieśmiertelny,
On, który uczył słowem i czynem
Jak ma żyć Polak szlachetny — dzielny —
On — Matce Polce w potężnych słowach
Podał naukę jak synów chować,
Weześnie zaprzęgać do taczek ciężkich,
Na walkę z wrogiem weześnie hartować.
On też powiada: „*choć droga ślizka*
„*Gwałt i słabość bronią wchodu,*
„*Gwałt niech się gwałtem odciska,*
„*A ze słabością łamać uczmy się za młodu.*
Tak! ze słabością łamać się potrzeba
Z słabością *ducha i serca i woli,*
Bo ona grzebie nasz naród biedny,
Ona zacieśnia pęta niewoli;
Kto złamie słabość *ducha* — zwycięży,
Bez krwi rozlewu, szczękę oręży.
Kto złamie słabość *woli* — wygrywa,
Bo siebie mężnie już pokonywa,

A trud największy zwyciężyć siebie
Na *samolubstwa* stanąć pogrzebie.

.....
Młodzieży polska! twe posłannictwo
W dzisiejszej dobie *trudne* a *święte* —
W mozolnej pracy o kawał chleba
Musisz mieć skrzydła w górę rozpięte
I wiarą — myślą — strzelić wysoko
I przyszłość Polski w swem sercu chować
I poświęcenia znać liczne drogi
I życie tęczę czynów malować;
Bo jeśli *Polskę* kochać będziemy
Nie słowem tylko, lecz życia treścią,
Wtedy zgasimy bratnie rozterki,
Co są dla wrogów radosną wieścią.
Wtedy *zestrzelim* *czucia* i *myśli*
W potężnej pracy jedno *ognisko*
I dłoń przy dłoni, wspólnymi łańcuchy
Otoczym wielkie ziemskie kolisko.
„*Jednością silni*“, bo *jedność* zbroją,
I *jedność* szańcem, co trwoży wroga,
„*Jedność*“ potęgą, której nie skruszy
Sprzysięgłych katów nienawiść sroga.
Gdy nas rozdarło straszne bezprawiem,
Gdy podzielono nas w trzy kawały,
Czyż *jedność* myśli, *czucia* i *pracy*
Nie udowodni, iż kraj ten *cały!*
„*Jedna jest tylko iskra w człowieku*
„*Raz tylko w młodocianym zapala się wieku,*
A gdy zapłonie — to stwarza cudy,
Dźwiga — podnosi zdeptane ludy,
Dawidów tworzy, którzy olbrzymów
U stóp swych kładą, chociaż bez broni,
Na stutysięczne armie ciemieżców
Idą bez armat i miecza w dłoni.
Iskra ta święta — *Miłość Ojczyzny*
Jako w skarbnicy w sercu się kryje,
Nie rozdmuchana, gaśnie i niknie
Raz rozpalona świeci i żyje,
Ona Ordon w szanicach reduty
Wiedzie do czynu bohaterskiego,
Ona Konrada, w więziennej celi
Zmienia Gustawa rozżalonego,
A ten ksiądz Robak, co Polsce służy
Niez mordowanie, w biednym habicie,
Walenrod dzielny, co dla swej Litwy
Poświęca szczęście — Aldonę — życie,

I ta Grażyna, co w boju ginie,
Byle od sromu Litwę uchować;
Czy nam nie mówią, jak w głębi serca
Iskrę tę wielką trza pielęgnować!
Aby ją zgasić — sto sił się sroży,
Sto wichrów huczy, sto gromów bije,
A przecież — w sercach polskiej młodzieży
Ona się żarzy — świeci i żyje!
Gdzież jest moc taka, która z sere głębi
Może wypłenić *Miłość Ojczyzny!*
Knutem niszczona, we krwi topiona
Jeszcze się pali, dając plon żywny.
Młodzieży Polska! choć świat dziś woła,
Że iskry uczuć gasną i bledną,
Ty jak *Mickiewicz* odpowiedz czynem:

„*My i Ojczyzna to jedno!*“

My, cały naród wzięliśmy w ramiona,
Chcemy go dźwignąć, z oków wyswobodzić,
Zwiemy się *miljon*, bo my *miljony*
Pragniemy w oświacie i enocie odrodzić.
Nas słowa wieszczka wiodły — wychowały —
Nam matki wcześniej z modlitwą szeptały,
„*Że własne tylko upodlenie ducha*
„*Nagina szyję wolnych do łańcucha,*
A naród, który i enotą i wiarą
Innym narodom świeci i przoduje,
I lud ten, który zabić się nie daje,
Choć go za pacierz kat strzela — morduje
Ten *lud wolności* nigdy się nie zaprze,
Sławie praocjów nie dozwoli zginąć,
Mowę ojczystą strzeże od zagłady
I ku przyszłości będzie stale płynąć.
Jak na budowę wspaniałej świątyni
Tysiące dłoni pracę swoją daje.
Jak na plon chleba, żywienie rodaków
Tysiące pługów czarną ziemię kraje,
Tak na zdobycie wolności narodu
Wszystkich do pracy głos Ojczyzny woła,
Bo z ruin stworzyć trzeba gmach potężny
Szańcem warownym otoczyć do koła
I zdobyć *wszystko*, co *wolność* zdobywa
I przeciąć *wszystkie* łańcuchów ogniwa
I w proch podeptać wszystko, co nikczemne
Bez ducha, serca i wiary — więc ciemne!

.....
O młode serca! młode ramiona!
Wy, co się trudu już nie lękacie

Nie wypieszczone są wasze dłonie,
Wszakże narzędzia pracy już znacie,
Kto piórem, pędzlem, kto ciężkim młotem,
Piłą czy heblem, wagą czy miarą —
W zgodzie — jedności — w bratnim uścisku,
Aby rozświecić tę dolę szarą,
Ażebym słońca promienne świty
Przez chmur ponurych przedostać zwoje.
Niczem ofiary i poświęcenia,
Mozoly twarde i ciężkie znoje,
Choć „*naród bywa w takiej katuszy,*
„Że gdy wzrok zwrócisz ku jego męce,
„Nawet Odwaga załamuje ręce,
Polak *nadziei* nie traci w swej duszy
Zdobywać będzie, dokąd nie *zwycięży.*
Z szanów nie zejdzie, dokąd *widzi wroga,*
Bo mu *niewola*, głazem piersi tłoczy,
A *wolność Polski* po nad wszystko droga!

.....
O! ramion młodych w kraju nie braknie
I serc gorących wśród nas nie mało —
My — *Mickiewicza* pamięć uczemy
Nie jedną chwilą, lecz pracą trwałą.
Ten wielki Litwin, co na Wawelu,
Śpi w pośród królów, w koronie chwały,
Usłyszy kiedyś — jak pieśni szczęścia
Będą młodź naszą tu kolebały.
Lecz dzisiaj — teraz — tu trud i znoje —
Wichry i gromy .....

Wzniescie ramiona!!

Niech się rozpali płomiennym żarem
Iskra *Mitości* — niezagaszona!!
Niech „*prysną nieczute lody*
„I przesady światło ćmiące,
„Witaj jutrzeńko swobody
„Za tobą — zbawienia słońce!!!“

Jad. S.

Nakładem przyjaciela młodzieży.

W druk. „Czasu“ Fr. Kluczyckiego i Sp. pod zarz. Józ. Łakocińskiego.

„Harmonia”

II. II

PROGRAM

UROCZYSTEGO POCHODU

do grobowca królewskiego na Wawelu

ku uczczeniu

wiekopomnych zasług założyciela i odnowicieli Wszechnicy Jagiellońskiej

KRÓLA KAZIMIERZA WIELKIEGO,

KRÓLA WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY i KRÓLOWEJ JADWIGI

z okazji

500-nego Jubileuszu

rzeczonej Wszechnicy.

I.

We czwartek dnia 7 Czerwca 1900 r. o godzinie 9 rano odbędzie się uroczysty pochód hołdowniczy z Rynku do grobowca Królewskiego na Wawel w celu uczczenia wiekopomnych zasług założyciela i odnowicieli pierwszej Wszechnicy Polskiej, przez złożenie tam przez Komitet obywatelski trzech wieńców żelaznych, a nadto przez Cechy krakowskie wieńca srebrnego, oraz innych przez uczestników pochodu przyniesionych wieńców.

II.

W czasie pochodu delegacya złożona z komitetu obywatelskiego jako reprezentantka ludności miasta Krakowa złoży Senatowi Wszechnicy Jagiellońskiej adres hołdowniczy podpisany przez mieszkańców król. stołecznego i głównego miasta Krakowa.

III.

O godzinie 7 rano młodzież szkół ludowych, stowarzyszenia, korporacye, cechy, instytucye i w ogóle mieszkańcy miasta Krakowa i przybyli goście oraz włościanie w pochodzie udział biorący zgromadzą się w ul. Basztowej obok pomnika Rejtana, a następnie zajmą miejsca przez mistrzów ceremonii wskazane a to wzdłuż ulicy Basztowej po bramę Floryańską, w ulicy Floryańskiej i na placu Maryackim.

Głównym mistrzem ceremonii jest Naczelnik Eminowicz następnie mistrzami inspektor Staszczyk, inżynier kolejowy Winkler, kupiec Fenz, kapitanowie ochotniczej straży Zatorski i Polak.

XI.

Brama zamkowa od strony ulicy Kanonnej będzie zamknięta do wchodu na Wawel, do powrotu zaś będzie otwartą.

XII.

O godzinie 8-mej rano ulice przez które pochód postępować będzie zamknięte zostaną dla ruchu powozów wraz z torem kolei konnej.

W Krakowie, dnia 7 Czerwca 1900 r.

Komitet obywatelski pochodu uroczystego

Zastępca przewodniczącego:
Turski.

Przewodniczący:
Jan Rotter.

Sekretarz:
Nowicki.

Dr Balicki, Dr Bandrowski, Bartyzel, Bialik, Ks. Chromecki, Czekański, Dr Doboszyński, Naczelnik Eminowicz, Federowicz, Fenz, Ks. Flis, Frasz, Dr Horowitz, Jarzyna, Klemensiewicz, Korzeniak, Kosobudzki, Kotarbiński, Kraus, Stanisław Kulakowski, Dr Kwiatkowski, Maciołowski, Nowacki, Orzechowski, Potak, Ptak, Redyk, Schramm, Schwarz, Słowik, Staszczuk Adam, Staszczuk Jan, Szczepański, Szufa, Szukiewicz, Winkowski, Wójcik Franciszek, Wójcik Karol, Zatorski.